

SECDE-İ TİLAVET

Secde-i Tilavet

Secde ayetlerinden biri okunduğu zaman, hem okuyanın hem de dinleyenin, secde-i tilavet yapması, sünnet-i müekkededir. Secde ayetleri 14 tane olup şunlardır:

- 1- Hac suresi (18. ayet-i kerime)
- 2 - Hac suresi (77. ayet-i kerime)
- 3- Araf suresi (206. ayet-i kerime)
- 4- Rad suresi (15. ayet-i kerime)
- 5- Nahl suresi. (49. ayet-i kerime)
- 6- İsrâ suresi (107. ayet-i kerime)
- 7- Meryem suresi (58. ayet-i kerime)
- 8- Furkan suresi (60. ayet-i kerime)
- 9- Nemi suresi (25. ayet-i kerime)
- 10- Secde suresi. (15. ayet-i kerime)
- 11- Fussilet suresi. (37. ayet-i kerime).
- 12- Necm suresi. (62. ayet-i kerime)
- 13- İnşikak suresi. (21. ayet-i kerime)
- 14- Alak suresi. (19. ayet-i kerime)

Sad suresi 24. ayet-i kerimedeki secde, tilavet secdesi değil, şükür secdesidir. Dolayısıyla bu ayet-i kerime okunduğunda, secde-i şükür için niyet edilir.

Soru: Tilavet secdesi nedir, ne zaman ve nasıl yapılır?

CEVAP

Kolay anlaşılması için maddeler halinde bildirelim:

1- Tilavet, Kur'an okumak demektir. Secde âyeti okununca yapılan secdeye tilavet secdesi denir.

2- Namaz kılması farz olan bir kimse, Kur'an-ı kerimde bulunan 14 yerdeki, secde âyetinden birini okusa veya işitse, manasını anlamasa da, bir secde yapması vaciptir.

3- Tilavet secdesi yapmak için, niyet edilir. Niyet şarttır. Niyetsiz sahih olmaz. Abdestli olarak, kıbleye karşı ayakta durup, ellerini kulaklara kaldırmadan, Allahü ekber der ve secdeye gider. Secdede üç defa Sübhâne rabbiyel-a'lâ der. Sonra, Allahü ekber der ve ayağa kalkar. Böylece secde-i tilavet tamam olur.

4- Secde âyetini işiten cünüp **veya** abdestsiz kimse, temizlendikten sonra tilavet secdesi yapar. Fakat hayzlıya ve nifaslıya [lohusaya] temizlendikten sonra da tilavet secdesi gerekmez.

5- Bir oturumda, bir secde âyetini birkaç defa okuyan ve işiten, hepsi için bir secde eder.

6- Bir oturumda ne kadar secde âyeti okunmuşsa, o kadar tilavet secdesi gerekir. Mesela üç secde âyeti okunursa, üç secde gerekir.

7- Namaz kılariken, dışardan birinin okuduğu secde âyetini işiten, namazdan sonra tilavet secdesi yapar.

8- Namazda okuyunca, hemen ayrıca rüku **veya** bir secde yapıp ayağa kalkar. Okumasına devam eder. Secde âyetini okuduktan iki üç âyet sonra namazın rükuuna eğilirse ve tilavet secdesine niyet ederse, namazın rüku **veya** secdeleri, tilavet secdesi yerine geçer.

9- Secde-i tilavetin kazası, acele değildir. Gecikirse günah olmaz. Fakat sebepsiz, zaruretsiz tehir etmek tenzihen mekruhtur.

10- Secde âyetini mubah vakitte okuyup, namaz kılmak mekruh olan üç vakitte tilavet secdesi yapmak caiz değildir. Secde âyeti mekruh vakitte okunursa, bu vakitte secde etmek caiz diyen âlimler olduğu gibi mekruh diyen âlimler de vardır. Mekruh olmayan vakte tehir edilirse bütün âlimlere uyulmuş olur. (Hindiyye)

11- Kur'an-ı kerim okunan yerde bulunduğu halde, işitmeyen kimse, secde etmez.

12- Secde âyetini yazan ve heceleleyen, secde yapmaz.

13- Birkaç kişiden her biri, secde âyetinden birer kelime okusalar, bunu işitenlere tilavet secdesi yapmak gerekmez. Çünkü, secde âyetini bir kişi okuyunca, bunu işitenlerin secde yapması vacip olur.

Çeşitli kimselerin okudukları kelimeler toplanarak, bir kişi bütün âyeti okumuş gibi yapılamaz. Çünkü, Kur'an-ı kerim okumak için, kimse başkası yerine vekil yapılamaz. (Dürr-ül-muhtar)

14- Secde âyetinin tercümesini okuyan **veya** işiten, bunun secde âyeti olduğunu anlarsa, secde yapar.

15- Yaptığını anlayacak yaşta olan çocuğun okuması ile, işitenlerin secde etmesi gerekir. Daha küçük yaşta ise gerekmez.

16- Ara sıra deliren, deli iken secde âyetini okursa, secde gerekmez. Akıllı iken okursa gerekir.

17- Dağdan, çölden ve bir yerden aksedip, yansıyıp geri gelen sedayı işiten ve papağandan veya başka kuştan işiten secde etmez. İnsan sesi olması gerekir. (Dürr-ül-münteka)

18- Radyodan işitilen ses, hâfızın sesine benzeyen, cansız alet sesidir. Bunun için, fonografta [gramofonda, teypte, radyoda. tv'de ve benzeri vasıtalarda] okunan secde âyetini işiten, tilavet secdesi yapmaz. (Mezahib-i erbea)

Elmalılı Hamdi Yazır, Arâf suresinin 204. âyetinin tefsirinde diyor ki:

Kıraet, bir ihtiyari iştir ki, akıllı ve konuşan bir insanın ağzından çıkan anlamaya ve anlatmaya yönelik bir maksat taşıyan sesli olarak okumak demektir. Akıllı olmayandan ve cansız varlıklardan çıkan seslere kıraet denilemeyeceği gibi, aks-i sadâdan, sesin yankılanmasından meydana gelen şeye de kıraet denilemez. Bunun içindir ki, fakihler bir kıraetin yankılanmasından hasil olan yankıya kıraet ve tilavet hükmü terettüp etmeyeceğini ve mesela tilavet secdesi lazım gelmeyeceğini beyan etmişlerdir. Bir kitabı sessiz olarak okumaya kıraet denilemeyeceği gibi, çalan veya çınlayan, yankı yapan bir sesi dinlemek de kıraet değildir, bir çınlamayı dinlemektir. Kur'an okuyanın sesini aksettiren gramofondan [teypten] veya radyodan gelen sese de kıraet denilemez. Bunun gibi sesler bir kıraet değil, bir kıraetin yankısı ve yansımasıdır, bunlara dinleme ve susma emrinin hükmü terettüp etmez. (s.2361)

19- Kâfirin okuduğunu işiten müslümanların secde etmesi vacip olur.

20- İmam-ı Neseî, Kâfi kitabında buyuruyor ki:

Sıkıntıdan kurtulmak için, Allahü teâlâya kalbinden yalvararak, 14 secde âyetini [ezberden, ayakta] okuyup, her birinden sonra, hemen secde edeni, Allahü teâlâ, o dert ve beladan korur. (Dürr-ül-muhtar, Nur-ül-izah)

Son secdeden kalkınca, ayakta ellerini uzatıp, kendinin ve bütün müslümanların dünya ve dinlerine gelen beladan, sıkıntıdan kurtulmaları, korunmaları için dua etmelidir.

21- Secde âyeti üç mekruh vakitte okunursa, tilavet secdesini bu vakitlerde yapmak, bir kavle göre caiz ise de, mekruh olmayan vakte tehir etmek evlâdır. (Dürer, Tahtavi)

Soru: Yalnız başına namaz kılariken, zammı sure olarak secde âyetini okuyan kimse, hemen rükuya gitse, tilavet secdesini yapmış olur mu?

CEVAP

Bir kimse, namaz içinde secde âyeti okuyunca, hemen ayrıca rüku veya bir secde yapıp ayağa kalkar. Okumasına devam eder. Secde âyetini okuduktan iki üç âyet sonra namazın rükuauna eğilirse ve tilavet secdesine niyet ederse, namazın rüku veya secdeleri, tilavet secdesi yerine geçer. Fakat, secde âyetinden sonra üç âyetten fazla

okumuşsa, tilavet secdesi, namaz için yapmış olduğu rüku veya secdeler ile kendisinden sakıt olmaz.

Bu durumda, namaz içinde, tilavet için ayrıca secde etmesi gerekir. Yalnız başına namaz kılarken, tilavet secdesi, namaz içinde eda edilmezse, namazdan sonra yapılmalıdır.

Secde âyetini namaz içinde okuyan kimse, dilerse okuyacağı âyetlerin sayısına bakmaksızın hemen Allahü ekber diyerek tilavet secdesine varır. Tilavet secdesi niyeti ile yalnız rükuya varması da kâfidir. Ondan sonra tekrar ayağa kalkar ve birkaç âyet daha okuyup, namazın rüku ve secdelerini yapar, namazına devam eder.

Eğer bir sureyi bitirmiş ise, diğer bir sureden birkaç âyet okur; çünkü tilavet secdesinden kalkar kalkmaz, böyle birkaç âyet okumadan namazın rüku ve secdesine gitmek mekruhtur.

Soru: TV’de mukabele okunuyor. Secde âyetlerini dinleyince, secde-i tilavet gerekir mi?

CEVAP

Gerekmez. Fakat Kur'an-ı kerimi takip ederken veya dinlerken, sesli olarak okuyana, secde-i tilavet gerekir. TV’den, radyodan ve teypten duyulan secde âyeti için secde-i tilavet gerekmez. (M.Erbea)

Soru: Yapılmayan secdelerin kazası nasıl yapılır?

CEVAP

Okuduğum ilk secde âyetinin secde-i tilavetini diye niyet edilir.

Soru: Bir kitapta tilavet secdesinin yedisi farz, üçü vacip, dördü sünnet diye yazıyor. Böyle bir rivayet de var mı?

CEVAP

Vardır.

Soru: Secde-i tilavetten sonra, tilavete başlansa, Euzü lazım mı?

CEVAP

Hayır.

Soru: Bir kağıda yazılı 14 secde âyeti okununca bir secde etmek yeter mi?

CEVAP

Evet.

Soru: Tilavet secdesi için abdestli olmak şart mıdır?

CEVAP

Evet.

Soru: Secde âyetini göz ile okusak secde gerekir mi?

CEVAP

Hayır. Çünkü göz ile okumak, tilavet sayılmaz.

Soru: Secde âyetinin mealini okuyanın, işitenin veya hoparlörden işitenin tilavet secdesi yapması gerekir mi?

CEVAP

Kur'an-ı kerimde 14 yerde bulunan secde âyetinden birini okuyan veya işiten, manasını anlamasa da, bir secde yapması vacibdir. Meal okumak uygun değil ise de, mealini okuyan veya işiten, bunun secde âyeti olduğunu anlarsa, tilavet secdesi yapar. Hoparlörden, kasetten, teypten, TV veya radyodan işitenin, secde-i tilavet yapması gerekmez. (M.Erbaa, Elmalı tefsiri)

Soru: Güneş doğduktan işrak vaktine kadar, tilavet secdesi ve şükür secdesi caiz midir?

CEVAP

Tilavet secdesi mekruh, şükür secdesi mekruh değildir.

Soru: Namazda, sonunda secde âyeti olan bir sureyi mesela Alak suresini okuyanın, namaz içinde veya namaz dışında tilavet secdesi yapması gerekir mi?

CEVAP

Gerekmez. Bir kimse, namazda secde âyetini okuyup rükûa gitse, rükû yaparken tilavet secdesine niyet etse de, etmese de, bundan sonra secde etmekle, o kimseden tilavet secdesi sakıt olur. Yani ayrıca tilavet secdesi yapması gerekmez. (Halebî)

Eğer secde âyetinden sonra, birkaç âyet daha okumaya devam ederse, tilavet secdesine niyet etmesi gerekir.

Namazda secde âyeti okunduktan 2-3 âyet sonra rükûa eğilip tilavet secdesine niyet edilse, namazın rükû veya secdeleri, tilavet secdesi yerine geçer. Secde âyetinden sonra, üç âyetten fazla okunursa, hemen ayrıca rükû veya bir secde yapıp ayağa kalkılır. Okumaya devam edilir.

Tilavet secdesi namaz içinde yapılmazsa, namazdan sonra yapılmalıdır.

Secde âyetini yazmak

Soru: Secde âyetini yazmakla veya gözle okumakla, tilavet secdesi gerekir mi?

CEVAP

Yazmak ve gözle okumak, kıraat sayılmadığı için, tilavet secdesini gerektirmez.

Sağır ve secde âyeti

Soru: Bir ortamda, secde âyeti okunsa, oradakiler, tilavet secdesi yapsalar, orada olup da sağır olduğu için duymayan kimse, secde âyeti okunduğunu anlasa veya işitenler ona söyleseler, onun da tilavet secdesi yapması vacib olur mu?

CEVAP

Evet, vacib olduğunu da, vacib olmadığını da bildiren muteber kitaplar var. Vacib olduğunu bildirenlerin kavli, ihtiyata daha uygundur. Bunların gerekçeleri şöyledir:

Sağır olmayanlar arasında, secde âyetinin okunduğunu duymayan çıkabilir. Eğer oradakiler, secde âyeti okunduğunu söylüyorlar ve kendileri de secde ediyorsa, duymamış olanların, duyanlara uyararak secde etmeleri vacib olur.

Sağır, secde âyetinin okunduğu yerde hazır olsa, orada bulunan cemaatle beraber tilavet secdesi yapar. (Mecmua-i Zühdiyye)

Okunan secde âyetini dinleyen kimse, anlasa da, anlamasa da, kendisine secde âyetinin okunduğu haber verilince, secde etmesi gerekir. İmam, secde âyetini okuduğu zaman, cemaat duysun veya duymasın, cemaate de, tilâvet secdesi vacib olur. Tilavet secdesi yapmak için, namazda, kıraatin açık veya gizli olması arasında da bir fark yoktur. Yani açık okunsa da, gizli okunsa da tilavet secdesi gerekir. (Hindiyye)

Başkalarının okuduğu secde âyetini duymayan sağıra, secde etmek gerekmez. (Nimet-i İslâm)

Secde âyetini işiten

Soru: Cünüp secde âyetini okusa, işitenlere secde vacib olur mu?

CEVAP

Cünübün Kur'an okuması haramdır, ancak onun okuduğu secde âyetini işitenlere, secde etmek vacib olur. Cünüp olanın da, guslettikten sonra secde etmesi gerekir. (Dürer)